

L'ECONOMIA SOCIAL EN ACCIÓ · EN PORTADA

ENTREVISTA AMB NICOLAS SCHMIT, COMISSARI D'OCUPACIÓ I DRETS SOCIALS, COMISSIÓ EUROPEA

Nicolas Schmit (Differdange, Luxemburg, 1953) és des de desembre de 2019 comissari d'Ocupació i Drets Socials de la Comissió Europea. Polític i economista doctorat en la Facultat de Dret i Economia de Aix-Marsella, Schmit va arribar a la Comissió després d'una àmplia carrera política en el Govern luxemburgués, on va ser titular del Ministeri de Treball durant nou anys. Al desembre de 2019 Schmit va anunciar l'encàrrec, per part de la presidenta de la Comissió, Ursula Von der Leyen, de l'elaboració d'un Pla d'Acció Europeu per a l'Economia Social, Pla que va ser aprovat just dos anys després, en el que ha sigut considerat pel sector com una fita històrica. En aquesta entrevista, Schmit explica les claus d'aquest Pla d'Acció, així com les mesures que s'han iniciat seguint el seu mandat.

“La Comissió Europea s'ha compromés fermament a promoure l'economia social i a portar-la a una nova fase. Per a aprofitar tot el potencial de l'economia social, el nostre Pla d'Acció reconeix als agents de l'economia social i els empodera en un entorn que permet a l'economia social prosperar i créixer”.

“L'economia social és fonamental per a procurar una Europa social més justa i inclusiva, que cree llocs de treball amb vista a les transicions ecològica i digital, i que promoga l'accés a l'ocupació, l'assistència sanitària i els serveis socials”.

-Estimat Sr. Schmit, enhorabona per l'aprovació i posada en marxa del Pla d'Acció Europeu de l'Economia Social, un Pla històricament reivindicat pel sector. Quin ha sigut l'impuls que definitivament ha motivat a la Comissió Europea a l'elaboració d'aquest Pla?

-La Comissió s'ha compromés fermament a promoure l'economia social i a portar-la a una nova fase. Per a això, el pas lògic va ser presentar l'any passat el primer Pla d'Acció per a l'Economia Social amb caràcter global. El Pla d'Acció es basa en el Pilar Europeu de Drets Socials, que va establir les bases per a actuar de manera holística, a fi de crear una Europa social forta.

Per a aprofitar tot el potencial de l'economia social, el nostre Pla d'Acció reconeix als agents de l'economia social i els empodera en un entorn que permet a l'economia social prosperar i créixer. L'economia social és fonamental per a procurar una Europa social més justa i inclusiva, que cree llocs de treball amb vista a les transicions ecològica i digital, i que promoga l'accés a l'ocupació, l'assistència sanitària i els serveis socials.

-Ja en 2018 Social Economy Europe (SEE) va presentar el document "El futur de les polítiques europees per a l'Economia Social: cap a un Pla d'Acció", que es va realitzar en cooperació amb l'Intergrup d'Economia Social del Parlament Eu-

ropeu, en el qual es proposava un gran Pla d'Acció que servira per a impulsar la visibilitat de les empreses i organitzacions de l'economia social; que les secundara a generar innovacions socials i tecnològiques; millorara el seu accés al finançament i als fons de la UE, i eliminara els obstacles jurídics que els impedeixen la seua capacitat de créixer i operar en el Mercat Únic en igualtat de condicions amb altres tipus d'empreses. En quina mesura creu vosté que el Pla aprovat pot satisfer aquestes demandes del sector?

-Crec que el Pla d'Acció respon amb precisió a les demandes del sector i s'ajusta a les recomanacions de la proposta de Social Economy Europe. En preparar el Pla d'Acció, la Comissió va dur a terme una àmplia consulta amb les parts interessades, els Estats membres i altres institucions de la UE, per a assegurar-se que el Pla abastara els aspectes adequats a fi de marcar realment la diferència i que comptara amb una acceptació plena.

En conseqüència, el Pla d'Acció estableix les condicions adequades perquè l'economia social prospere, abastant tots els àmbits polítics: des dels marcs polítics i jurídics per a l'economia social a l'accés al finançament, la innovació social i les transicions ecològica i digital. També crea oportunitats per a les entitats de l'economia social, per exemple, facilitant l'accés al finançament. I continuarem sensibilitzant i impulsant la visibilitat del sector.

“En preparar el Pla d'Acció, la Comissió va dur a terme una àmplia consulta amb les parts interessades, els Estats membres i altres institucions de la UE, per a assegurar-se que el Pla abastara els aspectes adequats a fi de marcar realment la diferència”.

“Hem posat als Estats membres de la UE en el punt de mira perquè impulsen la creació d'ocupació en el sector a través de programes nacionals o regionals específics que recolzen a les empreses socials. També demanem als Estats membres que establisquen objectius clars per a la creació d'ocupació en l'economia social.”

-En la seua opinió quines són les principals aportacions del Pla d'Acció Europeu de l'Economia Social, de les quals se sent més satisfet, i que poden beneficiar el sector i la societat europea en el seu conjunt de manera més o menys immediata?

-Hi ha moltes. Per exemple, crearem la "passarel·la" de l'economia social de la UE en el segon trimestre de l'any que ve. Amb això se simplificarà l'accés a les mesures de suport existents i es proporcionarà un punt d'entrada clar per a les organitzacions de l'economia social que es posen en marxa o desitgen expandir-se. Ja hem consultat a la comunitat de l'economia social sobre el disseny general, i demanarem a les organitzacions que estiguen interessades que hi contribuïsquen també. Aquest és un projecte de tots.

Una altra iniciativa de la qual estic molt orgullós és l'Acadèmia de Política d'Emprenedoria Juvenil, que hem desenvolupat conjuntament amb l'OCDE. Aquesta acadèmia oferirà una sèrie de tallers presencials i de seminaris en línia dirigits a empresaris joves i a responsables polítics.

A més, a través del InvestEU, la Comissió facilita l'accés al finançament per a les empreses socials. Amb el Fons Europeu d'Inversions com a soci principal, a principis de la primavera la Comissió va publicar convocatòries d'interés per a garanties i capital destinades a intermediaris financers actius en els terrenys del microfinançament, les empreses socials i el finançament amb impacte social. Així doncs, ja estem en això.

-L'economia social europea s'estima que proporciona més de 13,6 milions d'ocupacions remunerades en el conjunt de la Unió Europea, la qual cosa representa més del 6% de la població activa total. Quina xifra d'ocupació en Economia Social li agradaria vosté aconseguir amb el nou Pla d'Acció?

-L'economia social és, de fet, un sector molt important de la nostra economia, i el nostre objectiu és ampliar el seu paper. Ara hem posat als Estats membres de la UE en el punt de mira perquè impulsen la creació d'ocupació en el sector a través de programes nacionals o regionals específics que recolzen a les empreses socials. També demanem als Estats membres que establisquen objectius clars per a la creació d'ocupació en l'economia social. No obstant això, no hem fixat cap objectiu a escala de la UE en el Pla d'Acció perquè, sovint, no es recopilen dades sobre les persones ocupades en les empreses socials en molts Estats membres i no és fàcil obtindre aquestes dades.

-El pla d'Acció estableix tres grans prioritats: generar polítiques i marcs estratègics favorables a l'impuls de l'economia social; incrementar les oportunitats per al creixement d'aquestes entitats; i, en tercer lloc, assegurar el reconeixement i visibilitat del model. Al cap d'un any de l'aprovació del Pla d'Acció quines mesures concretes s'han

posat en marxa per a això o estan a punt d'aprovar-se?

-Se m'ocorren molts exemples. Un d'ells seria la iniciativa que va posar en marxa aquest estiu passat el Banc Europeu d'Inversions, que van denominar Assistentia Tècnica Financera per a la Inclusió Social, i que es dedica a ajudar a les transaccions financeres en les microfinances i l'emprenedoria social a través de l'assessorament i les orientacions sobre el desenvolupament de mercats. Un altre exemple en aquest camp és el règim de subvencions denominat "suport als costos de transacció", que redueix el cost d'aquestes transaccions en el cas de les inversions en empreses socials.

D'altra banda, el Centre Europeu de Competència per a la Innovació Social estarà llest per a començar la seua marxa aquest mateix any. Com a centre de coneixement ajudarà les entitats a aprendre les unes de les altres i a col·laborar amb els centres nacionals de competència en innovació social, que han rebut finançament del Fons Social Europeu Plus. S'han assignat 197 milions d'euros per a donar suport a l'expansió i la reproducció de solucions innovadores a través de la cooperació transnacional.

En 2023, la Comissió presentarà una proposta de Recomanació del Consell sobre el desenvolupament de les condicions marc per a l'economia social, que ajudarà els Estats membres a actualitzar les seues polítiques i normes relacionades amb l'economia social. Aquesta tardor es va dur a terme una consulta públi-

ca per a determinar com podem crear en els Estats membres un entorn polític i jurídic favorable referent a això.

-L'economia social, a més dels seus agents, compta amb nombrosos investigadors acadèmics que l'estudien permanentment i que realitzen propostes per al seu millor compliment. Aquests investigadors estan units en xarxes que, com la de CIRIEC, reuneixen centenars de persones principalment d'Europa, Amèrica Llatina i el Canadà. Què opina vosté del col·lectiu acadèmic d'experts en economia social a la UE?

-És fonamental comptar amb una comunitat forta d'experts i investigadors en matèria d'economia social per a ajudar els ciutadans a comprendre la seua importància. L'estudi de la Comissió sobre les empreses socials i els seus ecosistemes a Europa va posar de manifest que la investigació ha contribuït a augmentar la visibilitat de les empreses socials.

Quan parle amb els agents polítics, continue percebant alguns dubtes quant al reconeixement de l'economia social com a trampolí per a un creixement sostenible i integrador. Sembla que encara queda molt per fer per a assegurar que els responsables polítics escolten la comunitat científica i investigadora, i el meu objectiu -i l'objectiu del Pla d'Acció- és donar suport al canvi necessari.

“El Pla d'Acció insta les institucions d'educació superior que facen ple ús d'instruments europeus com la iniciativa 'Universitats Europees', que està composta per aliances universitàries transnacionals, i que pretén estimular l'economia social i l'esperit empresarial.”

-Des de les universitats s'està duent a terme un esforç també per incloure l'economia social en diferents currículums i com a formació específica. Hi ha exemples notables com el propi de la Universitat de València. Creu vosté que l'economia social està prou present en les universitats i en els diferents nivells d'educació obligatòria? Què es podria fer sobre aquest tema?

-Crec que hi ha clarament un marge de millora. El Pla d'Acció insta les institucions d'educació superior que facen ple ús d'instruments europeus com la iniciativa 'Universitats Europees', que està composta per aliances universitàries transnacionals, i que pretén estimular l'economia social i l'esperit empresarial. També m'agradaria destacar l'associació per a les capacitats de proximitat i economia social que es va posar en marxa al maig d'enguany. Es demana a les parts interessades, incloses les universitats, que se sumen a aquest pacte i col·laboren per a desenvolupar ocupacions de qualitat en l'economia social. L'any que ve serà també l'Any Europeu de les Capacitats, que és una oportunitat per a posar a prova noves iniciatives en col·legis i universitats.

-L'Economia Social reclama també des de fa temps la disponibilitat d'estadístiques homogènies i permanents sobre el sector a la UE i en cadascun dels seus països. El Pla d'Acció també parla d'això. Quines mesures es preveuen sobre aquest tema?

-Sí, de fet el Pla d'Acció va posar de manifest la necessitat de disposar de dades i estadístiques fiables per a comprendre millor i crear models més idonis de negoci de l'economia social. Les dades actuals sobre l'economia social són, sovint, escasses, incompletes i difícils de comparar. Com es va anunciar en el Pla d'Acció, enguany publicarem una llicitació per a recopilar

dades noves sobre el desenvolupament de l'economia social en tots els Estats membres de la UE. També tenim previst col·laborar en els pròxims anys amb l'OCDE per a recopilar informació qualitativa sobre l'economia social a escala nacional i de la UE.

-Per part seua, l'Economia Social espanyola s'ha distingit en els últims anys per la seua grandària, impuls i bones pràctiques, i també per ostentar molts dels llocs de representació del sector a la Unió Europea, sobretot la presidència de la màxima entitat representativa, Social Economy Europe (SEE). Del que vosté coneix de l'economia social espanyola, quina valoració realitza de la mateixa i dels seus representants?

-A Espanya, l'economia social representa al voltant del 10% del PIB i el 7,7% de la mà d'obra. L'economia social espanyola és un gran exemple per a demostrar que l'activitat empresarial pot tindre un impacte positiu significatiu en la societat i contribuir al desenvolupament econòmic nacional.

El potencial i el valor afegit de l'economia social estan ben reconeguts a Espanya. De fet, Espanya va ser un dels primers països de la UE a adoptar una llei completa sobre l'economia social en 2011. “L'Economia social” apareix fins i tot en el nom oficial de la cartera de la ministra Díaz i rep suport en tots els nivells corresponents de l'Administració. Un altre exemple més recent és el “PERTE social”, un pla d'inversions en l'economia social amb una dotació de 800 milions d'euros, que va adoptar Espanya al maig i que es finança parcialment amb càrrec al Mecanisme de Recuperació i Resiliència.

Aquests avanços tan impressionants són també el resultat de les labors importants que han realitzat els representants de l'economia social espanyola. Les or-

ganitzacions espanyoles de l'economia social han sigut molt actives en la promoció de l'economia social, per exemple a través de Social Economy Europe i en la posada en comú de la seua experiència en diverses iniciatives i projectes de la UE. Per citar només alguns exemples, cal esmentar l'Associació Interregional per a l'Especialització Intel·ligent en Economia Social liderada per la Comunitat Foral de Navarra, la contribució de COCETA al projecte europeu 'Salvar l'ocupació' o el paper de CEPES en la promoció de marcs jurídics adequats per a l'economia social, en el marc d'un projecte global finançat per l'Instrument d'Associacions Exteriors de la UE.

-I en general, senyor Schmit, i en el context actual, tan complicat, de postpandèmia i en plena guerra d'Ucraïna com valora i definiria vosté el paper de les empreses i entitats de l'economia social a la Unió Europea?

-Les organitzacions de l'economia social sempre han desenvolupat solucions concretes i, amb freqüència, innovadores per a donar resposta als majors reptes de les nostres societats, com les desigualtats socials, el calfament global i la bretxa digital. Les organitzacions de l'economia social continuen exercint aquest paper, independentment de la crisi que sorgisca: ens han ajudat a capejar la tempesta de la crisi financera de 2008 i han estat a l'avantguarda de la prestació de cures i assistència als grups vulnerables tant durant la pandèmia de la COVID-19 com immediatament després de l'agressió militar no provocada i injustificada de Rússia contra Ucraïna.

També exerceixen un paper clau en la promoció de la inclusió social i el desenvolupament de l'economia sostenible a llarg termini. Existeixen nombroses

proves que l'economia social és fonamental a l'hora de fer que les nostres societats i la nostra economia siguin més resilients, i volguera agrair a cada organització i a cadascun dels treballadors de l'economia social la seua valuosa contribució a les nostres societats.

Enllaços d'interés relacionats amb l'entrevista:

- Assistència Tècnica Financera per a la Inclusió Social:
<https://advisory.eib.org/about/service/social-inclusive-finance-technical-assistance.htm>
- Centre Europeu de Competència per a la Innovació Social:
<https://ec.europa.eu/european-social-fund-plus/en/esf-social-innovation>
- Consulta pública sobre condicions marc per a l'Economia Social:
https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13526-Social-economy-developing-framework-conditions_en
- Estudi de la Comissió Europea sobre les empreses socials i els seus ecosistemes a Europa:
<https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=738&langId=en&pubId=8274>
- Iniciativa 'Universitats Europees'
<https://education.ec.europa.eu/es/education-levels/higher-education/european-universities-initiative>

L'ECONOMIA SOCIAL EN ACCIÓ · LES NOSTRES FEDERACIONS

FEDERACIÓ DE COOPERATIVES ELÈCTRIQUES DE LA COMUNITAT VALENCIANA

- Seu: C/ Caballers, 26. València - 46001
- Telèfon: 96 351 97 56
- E-mail: info@coopelectricas.com

- Any de constitució: 1984
- Web: <https://www.coopelectricas.com/>

Federació
Cooperatives Elèctriques
Comunitat Valenciana

La Federació de Cooperatives Elèctriques de la Comunitat Valenciana és l'òrgan de representació del cooperativisme elèctric en la Comunitat Valenciana. Constituïda en 1984 integra a les cooperatives de consum elèctric voluntàriament associades, actuant com una eina conjunta per a la promoció i defensa del cooperativisme i els drets de les persones consumidores. La Federació valenciana és la primera entitat associativa inscrita en el Registre de Cooperatives de la Comunitat Valenciana.

Els objectius que regeixen l'actuació de la Federació de Cooperatives Elèctriques de la Comunitat Valenciana es basen en els valors i principis cooperatius que assumeixen les cooperatives sòcies.

Són funcions de la Federació la defensa dels interessos generals de les cooperatives elèctriques en la Comunitat Valenciana i dels drets de les persones consumidores; la representació dels seus socis davant qualsevol estament públic o entitat privada; i la participació en les institucions i organismes de l'administració autonòmica relacionades amb el cooperativisme elèctric, amb vista al perfeccionament del règim legal i a la regulació d'institucions de l'ordenament soci econòmic.

La Federació s'ha esforçat des de la seua constitució a consolidar la seua presència en múltiples fòrums del sector cooperatiu, energètic i per a la defensa dels interessos de les persones consumidores i usuàries. Així, directament o a través dels seus representants, tant a nivell autonòmic com nacional, ostenta representació, entre altres, en el Consell Valencià del Cooperativisme, el Consell Consultiu de l'Electricitat de la CNMC i la Mesa de l'Autoconsum de la Comunitat Valenciana.

La Federació de Cooperatives Elèctriques de la Comunitat Valenciana és sòcia de la Confederació de Cooperatives de la Comunitat Valenciana (Concoval), de Hispacoop i de CIRIEC-Espanya.

Són també objectius de la Federació l'organització i finançament de serveis d'assessorament, d'auditoria de comptes, d'assistència jurídica o tècnica, i el foment i la difusió dels principis cooperatius i la promoció de l'educació i formació cooperativa.

Al costat d'això, la Federació promou la formació de les persones sòcies de les cooperatives federades en matèria de consum, especialment l'ús i l'aprofitament sostenible de l'energia.

Estructura organitzativa

La Federació de Cooperatives Elèctriques de la Comunitat Valenciana s'organitza al voltant d'una doble estructura política i tècnica.

El Consell Rector estableix les directrius generals de les activitats de la Federació amb subordinació a la política fixada per l'Assemblea General.

Entorn dels òrgans de govern es disposa d'una estructura tècnica que treballa seguint les línies estratègiques i operatives marcades pel Consell Rector.

En l'actualitat presideix la Federació de Cooperatives l'Elèctrica de Guadassuar, representada per José Vicente Sais Noguera. La vicepresidència l'ostenta Subministres Especials Alginetencs Coop. V, representada per José Rizal Gómez Bosch.

La Federació de Cooperatives Elèctriques de la Comunitat Valenciana, a més de representar a les cooperatives sòcies i els seus consumidors davant les institucions, promou la formació en matèria de consum, especialment l'ús i l'aprofitament sostenible de l'energia.

Cooperatives elèctriques històriques

A Espanya existien abans de la Guerra Civil més de 2.000 cooperatives de consum elèctric, que realitzaven totes les activitats necessàries per al subministrament. El seu propòsit fonamental era fer arribar el fluid elèctric als seus socis, satisfer la progressiva demanda d'energia a preus competitius i cobrir les necessitats energètiques vinculades a l'expansió de la indústria manufacturera. A partir de la postguerra es produeix l'absorció de la majoria d'aquestes entitats i gradualment un període de concentració empresarial. D'aquestes cooperatives centenàries han resistit 21 en tot el territori nacional, 16 de les quals es troben en la Comunitat Valenciana.

Les cooperatives elèctriques pertanyents a la Federació de Cooperatives de la Comunitat Valenciana són històriques i actualment són un total de 9: Elèctrica de Castellar, de Callosa de Segura, de Meliana, Sot de Xera, Elèctrica de Xera, de Vinalesa, Electro distribuïdora de F.A. El Serrallo, Elèctrica de Guadassuar (Coopelec) i Subministres Especials Alginetencs.

Aquestes cooperatives es distingeixen pel seu marcat caràcter local. La seua activitat es concentra en àrees geogràfiques reduïdes com a pobles, nuclis rurals o zones perifèriques on radiquen les seues xarxes de distribució, si bé estan habilitades per a realitzar l'activitat de comercialització en gran part de l'Estat.

Els seus socis es concentren en les localitats on exerceixen les seues activitats, aconseguint en la majoria dels casos una quota de comercialització superior al 90% dels punts de subministrament existents. Aquesta circumstància permet a les cooperatives oferir un tracte directe i adequat a les necessitats de tots els socis, podent abordar de forma personalitzada els casos de persones amb menys recursos.

A la fi de 2021, les cooperatives pertanyents a la Federació comptaven amb més de 20.000 socis consumidors i facturaven 19 milions d'euros.

Cap a un model energètic sostenible

Les cooperatives elèctriques aposten per un model energètic sostenible i just. A través dels certificats de garantia d'origen (GdOs) garanteixen que l'electricitat comercialitzada prové de fonts de generació renovable.

Conscienciades de la importància de produir la seua pròpia electricitat, es treballa per a dur a terme diferents projectes de generació d'energia a partir de fonts renovables, tant de manera individual com col·lectiva. El major exponent d'aquesta cooperació s'està donant actualment a través de la Federació de Cooperatives Elèctriques de la Comunitat Valenciana, que permetrà a les cooperatives sòcies interessades impulsar projectes de major grandària.

Composició actual del Consell Rector de la Federació de Cooperatives Elèctriques de la Comunitat Valenciana

President:	José Vicente Sais Noguera, Elèctrica de Guadassuar Coop. V.
Vicepresident:	José Rizal Gómez Bosch, Subministres Especials Alginetencs Coop. V.
Secretari:	Ramón Ruiz Folch, Elèctrica de Meliana Coop. V.
Tresorer:	Antonio M ^a Roca de Togores, Elèctrica de Callosa de Segura Coop. V.
Vocal 1:	José Boira Tronchoni, Elèctrica de Vinalesa Coop. V.
Vocal 2:	Rafael Crespo Gimeno, Elèctrica de Castellar Coop. V.

Instal·lació fotovoltaica de la cooperativa elèctrica de Meliana.

És desitjable que els punts de producció estiguen situats el més a prop possible als de consum, en aquest sentit algunes cooperatives comencen a realitzar els primers projectes per a instal·lacions solars fotovoltaïques per a autoconsum individual i col·lectiu, que s'adapten a les necessitats dels socis.

Els beneficis que generen les cooperatives són destinats principalment a fins socials, benèfics i a la formació i promoció del cooperativisme. Cal destacar el compromís de les cooperatives elèctriques amb el territori, ja que mantenen una base social compromesa amb les seues arrels, afavorint l'economia pròxima al seu entorn.

Les cooperatives desenvolupen una important labor social en benefici dels habitants dels municipis on exerceixen la seua activitat. Depenent de cada cooperativa, l'obra social pot abastar des de la concessió de beques a estudiants d'educació primària, secundària i superior; ajudes a jubilats i associacions benèfiques, associacions de mares i pares d'alumnes; bons de menjar per a escolars, fins a patrocinis culturals i esportius a associacions dels municipis o foment de la lectura amb la posada en marxa de biblioteques.

Un dels últims projectes a destacar, com a part de l'obra social de la cooperativa elèctrica de Guadassuar (València), ha sigut la construcció i posada en marxa d'un tanatori, servei que fins al moment no tenia la localitat, de 6.000 habitants, i que obligava a desplaçar-se als veïns a altres poblacions. La cooperativa ha fixat amb l'empresa concessionària un preu especial per al conjunt dels serveis funeraris, que serà aplicable a tots els socis de la cooperativa i membres de la seua unitat familiar.

Cooperatives i comunitats energètiques

La Unió Europea defineix les comunitats energètiques com a entitats al voltant de les quals s'organitzen persones que desitgen cooperar unides en una activitat relacionada amb el sector energètic per a proporcionar serveis o altres beneficis socioeconòmics i mediambientals als seus membres o la comunitat local. En aquest sentit, les comunitats energètiques representen un tipus alternatiu d'actor de mercat i una forma diferent de fer negocis. Aquest concepte ara nou encaixa perfectament amb el model i activitats desenvolupades per les cooperatives elèctriques des de fa un segle.

La Federació de Cooperatives Elèctriques té l'experiència per a donar suport a aquestes iniciatives i treballa perquè la transposició de les directives europees al nostre ordenament jurídic propicie la constitució de comunitats energètiques baix la fórmula cooperativa i perquè efectivament servisquen com a instrument de participació ciutadana en l'àmbit energètic a nivell local.

Impacte de l'augment del preu de l'energia en les cooperatives

Des de la Federació de Cooperatives Elèctriques de la Comunitat Valenciana s'exposa com està afectant les cooperatives i les persones sòcies consumidores la pujada del preu de l'energia en el mercat. La situació ha sigut igualment estressant per a la majoria de les xicotetes comercialitzadores d'energia elèctrica independents, 26 de les quals han causat baixa en els últims mesos.

Segons s'explica des de la Federació, l'activitat de comercialització està subjecta a la conjuntura del mercat energètic vigent, "en el qual perdura un oligopoli que manté lligat els interessos de les grans empreses energètiques". Aquestes companyies no necessiten accedir al pool elèctric per a obtenir energia i estan aprofitant l'escenari actual per a captar nous contractes "amb ofertes molt agressives, en les quals cal saber interpretar la lletra xicoteta".

"Aquesta situació continuarà mentre que el preu del mercat majorista discórrega a nivells tan elevats o fins que les cooperatives elèctriques no desenvolupen un mix de generació suficient", segons apunten des de la Federació de Cooperatives Elèctriques.

En paraules de José Vicente Sais, president de la Federació, "les cooperatives estan patint tensions de tresoreria molt importants. D'una banda, han d'avançar més del triple de diners que fa un any per a comprar la mateixa quantitat d'energia per a les seues persones sòcies. A més, hem de tindre en compte que l'energia que es compra hui es paga setmanalment i es cobra quan s'emet la factura. D'altra banda, les comercialitzadores estan obligades a depositar unes garanties majors per a poder operar en el mercat i realitzar la compra".

Les cooperatives, per tant, necessiten disposar de més recursos per a poder operar en el mercat degut a l'augment dels costos de l'energia i de les garanties. José Vicente Sais adverteix que "hi ha una imperant necessitat de liquiditat immediata amb la finalitat de reforçar la tresoreria de cada entitat".

L'evolució dels preus del mercat diari i intradiari està impactant de manera directa tant en les llars que tenen contractada la tarifa regulada, com en aquells

que estan en el mercat lliure, en el qual es troben les cooperatives elèctriques.

La mitjana dels preus majoristes en el 2020 es va situar en els 34 €/MWh; no obstant això, durant 2021 el preu mitjà de l'energia elèctrica en el mercat va ascendir fins als 112 €/MWh i fins i tot es van registrar preus històrics diaris de quasi 400 €/MWh durant el mes de desembre passat, últim mes de l'any que va tancar amb un preu mitjà de 239 €/MWh.

D'altra banda, cal tindre en compte els problemes que està causant a les comercialitzadores la mesura extraordinària impulsada pel Govern, de reducció de l'IVA de les factures del 21% al 10%. Les cooperatives continuen efectuant els pagaments d'energia i costos regulats al 21%, mentre que els han de repercutir al 10%. Aquesta situació fa que les comercialitzadores siguen les que estiguen finançant la rebaixa de l'IVA, avançant una gran quantitat de diners, que no es recupera fins que és retornat per Hisenda. Segons Sais, "en el cas de les cooperatives sòcies de la Federació aquesta quantitat ascendeix, hui dia, a més d'un milió i mig d'euros".

Malgrat les fluctuacions del preu de l'energia, les cooperatives estan fent grans esforços per a resoldre o minorar els efectes negatius dels problemes. No obstant això, existeixen obstacles la solució dels quals no és a les seues mans i correspon abordar a l'Administració. Les cooperatives continuen treballant per a ser competitives, mantenint la seua filosofia, els valors i treballant en favor de les persones sòcies consumidores, convençudes que el cooperativisme elèctric és el millor model que pot garantir la sobirania i democratització energètica de la ciutadania davant l'actual reajustament del sistema energètic.

Assemblea de la Federació de Cooperatives Elèctriques de la Comunitat Valenciana.

L'ECONOMIA SOCIAL EN ACCIÓ · LES NOSTRES EMPRESES

CONSUM, EL VALOR AFEGIT DIFERENCIAL COOPERATIU EN EL SECTOR DE LA DISTRIBUCIÓ

- Any de constitució: 1975
- Tel: 96 197 40 00

- Web: <https://www.consum.es>
- Twitter: <https://twitter.com/consum>
- Facebook: <https://www.facebook.com/supermercadosconsum>
- Instagram: <https://www.instagram.com/supermercadosconsum/>
- Youtube: <https://www.youtube.com/user/SupermercadosConsum>
- LinkedIn: <https://www.linkedin.com/company/consum-cooperativa-valenciana>

Consum arranca en 1975 com una cooperativa de consumidors, amb l'obertura del seu primer establiment a Alaquàs (València) i un col·lectiu de 600 socis. Des de llavors, l'evolució de Consum s'ha caracteritzat per un creixement continuat fins a posicionar-se, en l'actualitat, com la major cooperativa espanyola per nombre de socis -més de 4 milions- i una de les primeres empreses del sector de la distribució, amb 830 supermercats, entre propis i franquiciats, i més de 18.000 treballadors, quasi tots ells socis de la cooperativa.

L'inici de la marxa de la cooperativa valenciana Consum arranca en 1975, amb la seua primera botiga a Alaquàs (València). Des de llavors l'evolució de Consum s'ha caracteritzat per un creixement continuat fins a posicionar-se, en l'actualitat, com la major cooperativa espanyola per nombre de socis i una de les primeres empreses del sector de la distribució.

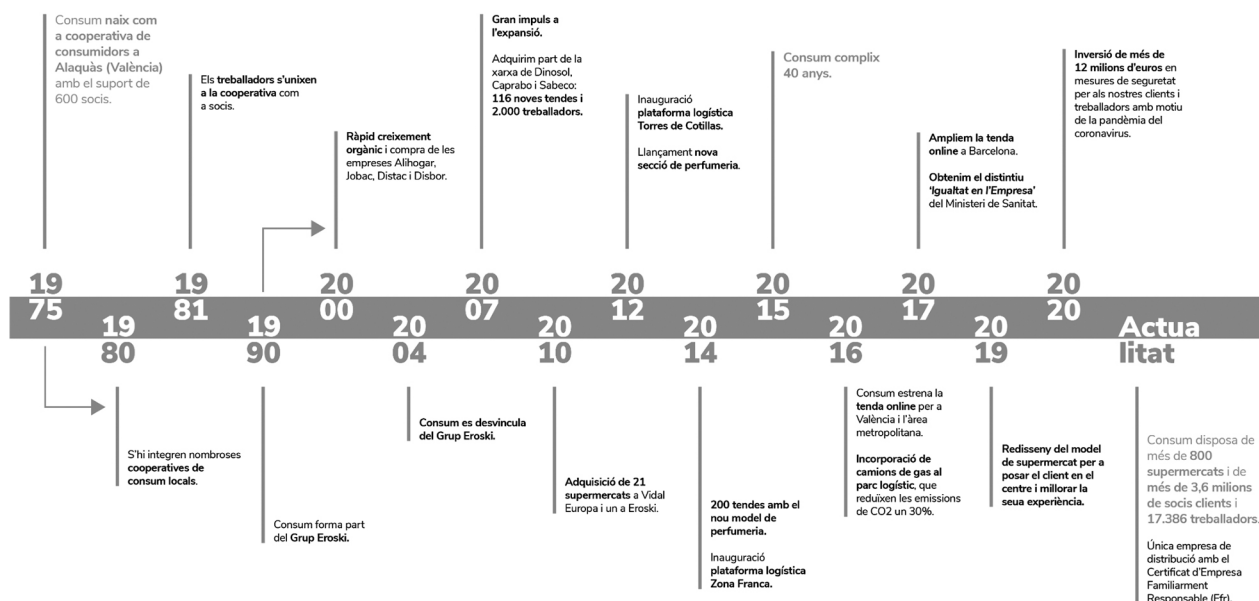
El ràpid creixement inicial de la xarxa comercial i del nombre de socis consumidors va consolidar una realitat empresarial a la qual es van anar sumant xicotetes cooperatives de consum existents en algunes localitats com a Silla, Enguera i L'Olleria (València). A partir de 1987 es produeix un canvi en les pautes d'expansió de la cooperativa Consum, amb l'adquisició d'altres empreses de distribució de major envergadura: Vegeva, Ecoben, Alihogar i Jobac a la Comunitat Valenciana, així com Distac i Disbor a Catalunya.

A partir dels anys 90 Consum va formar part del Grup Eroski, aliança comercial que va finalitzar al febrer de 2004, després de la decisió de Consum de desvincular-se del Grup per divergències en el model organitzatiu que progressivament s'anava conformant.

Després de l'eixida del Grup Eroski, Consum inicià una expansió ambiciosa, basada en un creixement or-

gànic (de supermercats propis) i a través de l'adquisició d'altres empreses. En 2007, Consum incrementa la seua xarxa a Catalunya amb l'adquisició de 53 Supermercats Supersol, consolidant així la seua expansió en aquesta comunitat autònoma. Aqueix mateix any, la Cooperativa també adquireix 62 supermercats de Caprabo repartits per la Comunitat Valenciana, Múrcia, Castella-la Manxa i Andalusia, reforçant la seua posició estratègica en l'Arc Mediterrani. A partir de llavors, s'implanta el model de supermercat de 1.500-1.800m² de sala de venda, amb pàrquing en tots ells i, en gran manera, en edificis exempts i amb tota mena de seccions, apostant pels frescos i serveis al consumidor, a més de noves seccions.

Al maig de 2010 adquireix 21 supermercats a Vidal Europa i un a Eroski, seguint la seua política d'expansió orgànica. La Memòria de Sostenibilitat de 2009 obté, per primera vegada, la certificació amb la categoria més alta en matèria de sostenibilitat, el nivell A+ del Global Reporting Initiative (GRI). En 2011, Consum estandarditza el seu Programa Profit de Gestió Responsable d'Aliments, a través del que realitza donacions a centenars d'entitats socials, menjadors socials i ONG de les zones on està implantada.

Els anys de 2012 a 2014 van ser d'importants inversions. En 2012 es va inaugurar la plataforma logística de Las Torres de Cotillas, a la Regió de Múrcia, que va suposar una inversió de 70 milions d'euros i la generació de 300 llocs de treball directes i 270 indirectes. També es va posar en marxa el nou Magatzem Automatitzat d'Alta Productivitat en la plataforma de Consum a Silla (València), que va comptar amb una inversió de 2,8 milions d'euros.

En 2013 es va inaugurar la segona fase de la plataforma logística de Las Torres de Cotillas, amb una inversió de 20 milions d'euros i la generació de 110 llocs de treball directes. Les Plataformes de Mercaderies Generals de Consum de Silla (València) i Sant Boi de Llobregat (Barcelona) obtenen la certificació de Marca N AENOR per a les seues Cartes de Serveis

'Excel·lència en el Servei a botigues' de les dues instal·lacions. És la primera cooperativa de distribució espanyola que obté aquesta certificació. En 2014 es va inaugurar la plataforma logística de la Zona Franca a Barcelona, amb una inversió de 50 milions d'euros i la generació de 170 llocs de treball directes. En aquesta època Consum aconsegueix les 200 botigues amb el seu nou model de secció de Perfumeria.

En el 40 Aniversari, en 2015, Consum compta ja amb una xarxa comercial de 650 supermercats, entre Consum i la seua franquícia Charter, una facturació de 2.121 milions d'euros, una plantilla de més de 12.400 persones i més de 2,6 milions de socis-clients, xifres que amb ser ja espectaculars, molt prompte es quedarien obsoletes, donat el creixement sostingut que ha mantingut la cooperativa.

Composició actual del Consell Rector de Consum

President:	Francesc Llobell Mas
Vicepresidenta:	Alicia Soler Belenguer
Secretari:	María Sánchez Alcaraz
Vicesecretaria:	María Rosa Sánchez Martínez
Vocals:	María Cristina Durá Valero
	Fernando Aliaga García
	Enrique Cerezo Cebrián
	Lorena Mateu Primo
	María Jesús Márquez Díaz
	Gabriel Bejerano Parra
	Ana Isabel Cano García
	Belén Caballer Oviedo

Composició actual del Consell de Direcció

Director general:	Juan Luis Durich Esteras
Directora d'Administració:	M ^a Isabel Moreno Gil
Director de Compras:	Manuel García Álvarez
Director de Desenvolupament:	Emilio Bermell Carrión
Director financer i de TIC:	Amadeo Ferrer Bayarri
Dir. de Gestió de Tendes:	Antonio Rodríguez Lázaro
Directora de Logística:	Lourdes Brugera Moreno
Director de Personal:	Evarist Casany Casany
Director de Relacions Externes:	Javier Quiles Bodí
Director de Soci-Client i Màrqueting:	Ricardo Marí Sanchis

En els anys següents, a més, Consum intensifica la seua estratègia de sostenibilitat i aposta per la botiga en línia, que estrena primer a València i la seua àrea metropolitana i després a Barcelona. A més, incorpora camions a gas al seu parc logístic, que redueixen les emissions de CO₂ un 30%. Consum implanta l'ús de CO₂ en els seus sistemes de refrigeració de les seues botigues ecoeficients. En 2017, és reconeguda pel Ministeri d'Agricultura com l'única empresa de distribució amb certificació sobre la seua petjada de carboni. També obté el distintiu 'Igualtat en l'Empresa' del Ministeri de Sanitat. En 2019 redissenya el seu model de supermercat per a posar al client en el centre i millorar la seua experiència. A més, comença a instal·lar punts de recàrrega per a cotxe elèctric en els seus aparcaments. En 2020, amb motiu de la pandèmia del coronavirus, Consum va invertir més de 12 milions d'euros en mesures de seguretat per als seus clients i treballadors. Va ser el primer supermercat espanyol a implantar l'ús obligatori de la màscara en el seu interior.

Ja en l'actualitat, en 2022 Consum compta amb més de 830 supermercats, entre propis i franquiciats Charter, distribuïts per Catalunya, Comunitat Valenciana, Múrcia, Castella-la Manxa, Andalusia i Aragó. Amb més de 4 milions de socis-clients i 18.200 treballadors, Consum és l'única empresa de distribució amb el Certificat d'Empresa Familiarment Responsable (Efr). En 2021, la Cooperativa va ser certificada amb el segell Top Employers, per nové any consecutiu, com una de les Millors Empreses d'Espanya per a treballar.

La petjada de carboni de la Cooperativa s'ha reduït un 84% des de 2015. A més, és la primera empresa de distribució que ha obtingut el segell "Reduïsc" del Ministeri per a la Transició Ecològica i el 100% dels supermercats Consum són ecoeficients.

Un model cooperatiu possible i viable

L'èxit de Consum demostra que en un sector tan competitiu com és el de la distribució alimentària, és possible i viable el model cooperatiu. De fet, ocupa actualment el sisé lloc en el Rànquing Nacional de Distribució Alimentària, amb una quota de mercat del 4,4% i del 12,9% en la seua àrea d'influència. El seu model de negoci es basa en supermercats de proximitat, on ofereix una àmplia varietat de marques i productes de marca pròpia per a afavorir la capacitat d'elecció dels clients, així com l'excel·lència i especialització en productes frescos, amb atenció personalitzada, bona opció qualitat/preu en els productes de marca pròpia, així com una ferma aposta pels productes locals.

A més, continua potenciant el seu programa de fidelització Món Consum, per a continuar oferint importants descomptes en les compres, tant de manera directa com personalitzada, en funció dels hàbits de compra dels seus socis-clients i també la compra en línia, ampliant les localitats amb accés a la mateixa (www.tienda.consum.es).

En 2021 les vendes es van situar en 3.379 milions d'euros, un 1,6% més que l'exercici anterior, i els re-

Consell de Direcció de Consum. En el centre Juan Luis Durich, director general.

sultats en 67,9 milions d'euros, un 3,6% més. El total d'inversions va aconseguir els 149,9 milions d'euros, un 27,6% més respecte a 2020, destinades a l'obertura de 54 nous supermercats, -6 propis i 48 franquícies Charter-, a l'ampliació i reforma de 35 botigues, la digitalització de processos de les centrals logístiques i a processos d'innovació i digitalització, fins a aconseguir una xarxa de 838 establiments, 466 propis i 372 Charter, situats a la Comunitat Valenciana, Catalunya, Castella-la Manxa, Múrcia, Andalusia i Aragó.

Només en 2021 Consum va créixer en 900 ocupacions, fins a aconseguir una plantilla de més de 18.200 persones i va implantar la setmana laboral de 5 dies en 100 supermercats, mesura que s'ha estès a 100 més en 2022, fins a aconseguir tota la seua xarxa comercial pròpia en 2024.

En Consum entenen la innovació com un canal per a desenvolupar nous productes i serveis que faciliten la vida a les persones i es cobrisquen les necessitats de tots els grups d'interès. Per a això va invertir 20,8 milions d'euros en 2021.

En 2021, Consum va col·laborar amb prop d'un miler de projectes socials en totes les comunitats on és present, a través del seu Programa Solidari. La inversió va ascendir a 23,8 milions d'euros, un 21% més que l'exercici anterior.

Destaca el seu Programa Profit de Gestió Responsable d'Aliments, que en 2021 va celebrar el seu 10é Aniversari, a través del qual Consum va donar 8.460 tones d'aliments a les persones que més el necessiten. Els aliments provenen dels supermercats, plataformes i escoles de frescos, i suposen un valor de 23,3 milions d'euros, un 19% més que en 2020. Gràcies a

aquestes donacions i a la labor dels més de 1.400 voluntaris amb els quals col·labora Consum, es va poder ajudar a 85.000 persones. A més, aprofitar aquests aliments va permetre també evitar l'emissió de 5.000 tones de CO₂ a l'atmosfera, creant un doble benefici, social i mediambiental.

Col·laboració i implicació amb el moviment cooperatiu valencià i amb les universitats

Els valors cooperatius són l'essència de Consum, on resideix el model de relació que té amb els clients, els treballadors, els proveïdors o amb l'entorn, i que articula la seua resposta per mitjà de productes, formació, informació, benestar, desenvolupament i sostenibilitat, sempre amb responsabilitat, compromís i honestat. Consum assegura que el cooperativisme "es tracta d'un model atractiu per la seua autenticitat i la seua estratègia centrada en les persones".

Consum forma part de la Confederació Espanyola de Cooperatives de Consumidors i Usuaris (Hispacoop) i del Grup ASCES a escala nacional, i a la Comunitat Valenciana està integrada en la Confederació de Cooperatives (Concoval) i en la Federació de Cooperatives de Consumidors i Usuaris de la Comunitat Valenciana (FCCV). En altres comunitats també compta amb representació: en la Federació de Cooperatives de Consumidors i Usuaris de Catalunya (Coopsconsum) i en Ucomur, a la Regió de Múrcia. Però també secunda i treballa amb cooperatives com Anecoop, Intercoop, Florida Universitària, Grup Sorolla o Caixa Popular, entre moltes altres, tant des d'un punt de vista comercial, com a institucional.

D'altra banda, la col·laboració de Consum amb les universitats és molt àmplia. Manté una Càtedra Consum amb la Universitat Politècnica de València, forma part del Consell Social de la UPV i també de la Comissió Econòmica. També està en el patronat de la Fundació Universitat Empresa Adeit de la Universitat de València, on participa en cursos de formació, mentorització, etc. Col·labora intensament amb el IUDESCOOP, de la Universitat de València, i en la Facultat d'Economia (UV) patrocina cada any el seu Fòrum d'Ocupació.

A més, té convenis de pràctiques amb la Universitat de València, la Universitat Politècnica de València, amb ESIC València, amb la Universitat Jaume I, amb Florida Universitat, amb el CEU de Castelló, amb la Universitat Internacional de València, la Universitat de Nantes, la Universitat d'Elx, la Université Partenaires ESSCA, la Universitat Catòlica de València i la Universitat de La Rioja.

Trajectòria en pràctiques de RSE i sostenibilitat

La responsabilitat social de Consum naix dels seus valors com a empresa cooperativa, d'escoltar per a actuar de manera responsable, des dels seus orígens en 1975. La Política de Sostenibilitat és l'element vertebrador per a integrar-la plenament en el model de gestió i en les seues actuacions del dia a dia. Els ODS són el referent que possibilita sumar esforços per a afrontar els grans desafiaments de la societat. Per això, els hem integrat al costat dels nostres objectius de RSE per a donar resposta conjuntament als reptes de la Cooperativa i de la humanitat.

Escoltar el client, als treballadors, als proveïdors i a l'entorn; aportar productes, formació, informació, benestar, desenvolupament i sostenibilitat; i responsabilitzar-se amb compromís, honestedat i respecte, són els valors que guien el propòsit de la Cooperativa i que arrelen la responsabilitat social a la seua gestió.

En 2021 Consum va renovar la Política de Sostenibilitat, per a adequar-la als nous reptes de l'entorn, establint una sèrie de principis que guiaran les actuacions de la Cooperativa en els pròxims anys.

En Consum es preocupen per generar ocupació estable i de qualitat, any rere any. En 2021 va crear 826 nous llocs de treball, fins a aconseguir una plantilla de 18.212 treballadors, dels quals el 73% són dones. El 94% de la plantilla gaudeix de la condició de soci fix o soci en període de prova. La Cooperativa va aplicar al gener de 2022 una pujada salarial per al seu personal operatiu (venedors, gestor operatiu de botiga, preparador, maquinista i personal administratiu) entre un 1,7% i un 2,5% en funció de la categoria professional, aplicant una mesura de solidaritat retributiva. Aquest increment va beneficiar al 89% de la plantilla.

Gràcies als successius Plans d'Igualtat s'està propiciant la incorporació de més dones a llocs de responsabilitat. De fet, el 61% d'aquests llocs de responsabilitat en botigues ja estan ocupats per dones. Consum forma part de la Xarxa d'Empreses amb Distintiu d'Igualtat en l'Empresa del Ministeri d'Igualtat, que reafirma la implicació de la Cooperativa amb la igualtat efectiva entre homes i dones.

La Cooperativa va invertir en 2021 un 25% més en conciliació respecte a 2020, aconseguint els 28,3 milions d'euros, la qual cosa representa 1.556 euros per treballador. A més, va obtenir el certificat Top Employers per nové any consecutiu, certificant-la com una de les millors empreses per a treballar a Espanya i també és l'única empresa de distribució amb el certificat d'Empresa Familiarment Responsable, amb la qualificació d'Excel·lència.

El compromís del seu equip i la seua orientació a les persones fan fort el seu model cooperatiu al qual se sumen també cada any més socis consumidors. Durant 2021 Consum va superar els 4 milions de socis-clients, als quals els va fer lliurament de xecs des-

comptes per valor de 50,5 milions d'euros a través del programa de fidelització Món Consum. Això converteix a Consum en la major cooperativa d'Espanya per nombre de socis.

Amb el medi ambient

Dins de la seua vocació responsable i sostenible, Consum s'esforça cada any a fer les seues botigues més ecoeficients. En 2021 va aconseguir que el 98,6% de l'energia consumida per tota l'empresa fora de fonts renovables. També ha reduït la seua Petjada de Carboni un 84% des de 2015 i és la primera empresa del sector que ha rebut el segell "Reduïsc" per part del Ministeri per a la Transició Ecològica. En 2021 Consum ha renovat la certificació del Residu Zero en totes les seues plataformes logístiques, validant la gestió circular dels residus.

L'economia circular és un altre pilar de la gestió ambiental de Consum. Gràcies al Pla de Reducció de Materials i Envasos ha deixat de posar en el mercat més de 1.590 tones de plàstics, per la implantació de les bosses reutilitzables i compostables en les seccions de frescos, així com per les múltiples mesures de reducció i substitució d'envasos en la seua marca pròpia. Actualment, el 11,6% dels plàstics de marca pròpia ja són d'origen reciclat o elaborats amb bioplàstics.

La salut i la sostenibilitat es consoliden com una demanda per als consumidors, cada vegada més conscients de la importància d'una alimentació saludable i de l'impacte dels productes sobre l'entorn. S'ha continuat avançant en matèria de benestar animal i el 100% de la carn fresca que s'embene en taulells i en safates compta amb certificat. Dins de la marca Consum, cada vegada més productes compten amb certificats en matèria de sostenibilitat, que aporten un valor afegit als consumidors i a l'entorn.

Consum ha continuat treballant també amb tota la cadena de subministrament, amb els seus proveïdors, apostant per productes de proximitat i km 0, com a empresa d'economia social, que busca el bé comú i la generació de riquesa en aquelles regions on és present. Per això, pràcticament el 99% de les seues compres són a proveïdors nacionals i, d'elles, quasi el 66% provenen de les comunitats autònomes on opera.

En 2021, la Cooperativa va celebrar el 10é aniversari del Programa Profit. Durant aquesta dècada s'han donat 42 milions de quilos d'aliments, per valor de 105,7 milions d'euros. Consum va aprofitar l'ocasió per a realitzar un homenatge als voluntaris de les ONG amb les quals col·labora, per a agrair la seua labor diària en la recollida i repartiment d'aliments, imprescindibles per a contribuir a pal·liar els efectes de la crisi de la Covid-19 i altres situacions de vulnerabilitat.

A través del programa Profit, Consum dona a entitats socials, ONG, bancs d'aliments i menjadors socials els productes que retira de la venda, però que són perfectament aptes per al consum, i que són repartits diàriament entre les persones més necessitades. Els aliments donats són productes que mantenen íntegre el seu envàs i el seu etiquetatge, de totes les seccions d'alimentació: carnisseria, xarcuteria, fruites, verdures, alimentació dolça, lactis i forn.

El compromís social de la Cooperativa amb els col·lectius més vulnerables es duu a terme a través del programa Profit de Gestió Responsable dels Aliments i amb la labor dels més de mil voluntaris que col·laboren amb Consum es presta ajuda a prop de 52.000 persones cada any, a les quals diàriament s'entrega aliments, dels quals el 76% són producte fresc, la qual cosa permet una dieta més saludable.

En Consum continuaran treballant en el marc de la Política de Sostenibilitat, i l'estratègia 21-25, que porta a col·laborar amb tots els grups d'interès per a donar resposta als reptes globals, en el marc dels ODS, i treballant amb objectius basats en la ciència.